

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Óvár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelenik a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr. bélyegzili. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatallal kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középtetű, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 20-kán 1861.

(D) Egy szempillantása van most Erdélynek, hol ha a bennlakó nemzetiségek egyforma lelkesedéssel ragaszkodnának a törvényes alkotmányhoz, fényes szabadságunk jövője biztosítva lehetne.

Midőn pár hét előtt lapunkban a censusról értekezvén, P. A. barátunk kimutatta, hogy az 1848-ik évi 8 forint egyenes adónak a mostani adó emelkedés szerint 12—14 forint felel meg; és mi ennek dacára szerkesztői glosszánkban kimondók, hogy maradjunk a törvényes szavai mellett szigorúan, s hagyjuk meg, változott értékviszonya mellett is, a 8 forint censust, a mi szabadelvűségünknek becsületére váland: voltak a kik minket ezért tuzással vádolának. Előviták alatt, a census akkori és mostani értékének arányosítása kedvencz eszme volt — és im a fehérvári értekezleten mintha a szent lélek szállott volna meg minden magyart és székelyt, egyikök sem elemelte ez értékhasznalatot, egy szívvel egy lélekkel szigorúan ragaszkodtak a törvénynek nemcsak értelméhez, de szavához is.

Ezen szűkkeblűségtől ment, s valóban generosus tény által a felszabadult népnek műveletlenebb osztályából is egyszerre három négy annyi választólón elismerve, mint a mennyi volt az 1848-ki census szerint. És midőn ezen felül a papság, honoratorok egész osztálya, kereskedők, műiparosok minden föltétel nélkül birnak választóló joggal éppen úgy mint a régi jogosultak, egyszerre egy oly szabadelvű joglón a népre kiterjesztve, a minőnek párja nincs a földkerekségben.

E fényes jog symboluma 1848.

A ki 1848-at ostromolja, e jogot vesztí el. Mi magyarok és székelyek csak 1848-ért küzdünk, csak ennek alapján kívánunk és akarunk győzni. Semmit ezen túl érvényesnek, jogosnak el nem ismerünk. És midőn így alkotmányunk iránt esküvel fogadtott köteleességünket teljesítjük, mesefélő készen állunk arra, hogy ha az uralkodó fölség minket e szent köteleességünk teljesítésétől elzárand: megint visszavonulunk passiv magatartásunkba, készebbek levén még 10—20 évig is eltűnni mindazt a mit az utóbbi évtized alatt tűrtünk, hogy sem a magyarországi országgyűlés jogos terén kívül „alkotmány sértőleg valamit feladjunk constitutionkból, mindaddig míg látjuk, hogy Magyarország egyesülésünk tényéhez tartja magát. Jogunkat elvehetik egyelőre, de mi abba bele nem egyezhetünk, ettől eltűnt a törvény.

A magyar saját országos constitutioja terén kívül mit sem fog kérni, követelni, elfogadni, és fog-e az ausztriai miniszterium azon néphősöknek, kik az alkotmányért küzdöket túlkümbálták, fog-e fényesebb jogokat adni, mint a magyar constitutio?

Fogja-e 1,200,000 ezer s nagyobb részint közsorsban élő, s még iskolázatlan nép kivívni az alkotmánnyal sohasem bírt örökös tartományok aristocratijától és burocrataitól azon fényes jogokat, melyekért 8 milliónyi magyar, népével, fényes aristocratijával, s művelt polgárságával egyetemben, forró solidaritásban, s a hozzá csatlakozott magyarhoni románok, németek, tótok, oroszok három négy millióra menő száma folytatja most az ily nagy erővel is még kétes kimenetelű alkotmányos harcot?

Mind az, a ki ellenséges törekvésével a magyar constitutionalismus gyözedelmét gátolja benn szent István országában, sőt azon kívül is, a császári birodalomban, a legsúlyosabb felelősséget veszi magára a magyar alkotmány elejtésének rettentő következményeire!

Tartozunk ezt kimondani mi, kiknek bibliánk a törvény, s kik az alkotmány terrenumán kívül csak posványt vagy vulkánt látunk.

A legfényesebb egyéni jog, a legtisztább emberi szabadság magvai vannak 1848-ki alkotmányunkba letéve, ha az izraeliták sorsát kiszámítjuk, büszkén állítjuk oda alkotmányunkat akármelyike mellé a földkerekségben föllelhető alkotmányoknak, mert az míg a korona jogait tiszteli, míg a királyi méltóságot apostoli királyi jelvényünk sérthetetlen nymbusával övezi körül: a földkerekségben páratlan municipalis szerkezet és szabadelvű választási tör-

vény s fényes egyéni jogok által oly tért hagy fenn minden egyéneknek, minden nemzetiségnek, a hol törvényes szabadságát, egyenjoguságát, egyéni és nemzeti jólétét, felvirágzását, saját néplajának szellemi fejlődését, irodalma, művészete virágzását, teljesleg érvényesítheti.

Ha e kivívott s népek millióitól hön támogatott szent törvényt, benső alig egy-két millióra menő töredékek külső hatalom nyomása által megrontják, a helyébe állott tabula rasára mit fognak építhetni oly hatalommal szemben, melynek támogatásai által a többi 10—12 millió honpolgár alkotmányos esztáját megtöröndétké? — Ezt igen könnyű kitalálni! Láthatjuk, hogy az örökös tartományok alkotmányozása minő irányban halad. — Vagy talán despotismus alatt is lehet a nemzetiségeket biztosítani? Oh az megtörténhetik, de nem kell feledni, hogy despotismus alatt valamely nemzetiség csak úgy állhat fenn, ha a despota és kormánya is a nemzet tagjai közé tartozik. — A legnagyobb éretlenség azt tenni fel, hogy egy idegen despotia inkább biztosíthat valamely nemzetet, mint bár a legszűkebb terű alkotmányosság. — Ha egy időre el is huzza amaz, az eszközül használt népek száján a mézes madzagot; de a mint megszilárdul, akkor ledobja álarczát, s ő lesz a nemzet és az ur.

Nagy pillanatok ezek, a miket élünk mostan. Egyes néptöredékek vagy is egyes népekből felvergődött pártok magatartását nem mondhatjuk kielégítőnek; ők az absolutismus ellenében az alkotmány harczát nem hogy gyámolítanak, sőt a lehetőleg akadályozzák, s így talán szándékukon kívül az absolutismus táborában állanak.

Ezáltal ott állunk, hogy a kérdés szerencsés megoldása mindenek felett annak bölcsességétől függ — a ki a trónon ül. Az uralkodó fölségtől függ az, hogy általunk akar-e kormányozni, vagy felettünk uralkodni? — s fennhagyni nekünk továbbra is azon örök köteleességünket, hogy szent constitutióink kivívására minden alkalmat s minden erőnket felhasználjuk? a mint e constitutióra letett eskünk kötelez minket, s kötelezندی unokáinkat is, harmad negyed, sőt ezred iziglen, — kikre mi áthagyandjuk jogérzetünket, s eziránti élet-halál tartozásunkat.

— A fejezvári értekezlet első ülésének folytatása. — Gall János egy pár finom czélzás után két előtte szólónak nyelvjogi fenntartására így beszélt: Ha azt hinned, hogy az előttem szólott nmlga Schmidt Konrád ur, s hellen szertartású katolikus érsek Sterka Sándor ő nmlga, kiknek beszédeikre némi észrevételeket kívánok tenni, saját nemzeti magyar nyelvemen teendő elinduláson meg nem értek: nem kívánám személynem azon állását, hogy székelynek születtem, a nemzetiségi igényeknek azon túlzásával használni fel, hogy nemzeti nyelvemen szóljak mindenestre, akár értek azt meg, akár nem, hanem miután képes valék az érsek ő nmlga román beszédéből elmondása alatt majdnem két nyvi magyar kivonatot rögtön feljegyezni, Schmidt Konrád ur német beszédét is jól megértettem, megkísérteném oly gyengén a mint e két nyelvet beszélni képes vagyok, az érsek ő nmlgaóh románul, Schmidt Konrád urhoz pedig néméltul intézni szavaimat, mert én nem azért kívánok szólani, hogy hangommal megrezgessem a levegőt, hanem óhajtanék ezen két tisztelt szónok meggyőződésére hatni; óhajtom, hogy a különböző nemzetiségek közti testvériség ne legyen csupa szép hang, mely mellett elklőnöző tervekre és igényekre törekedjünk, hanem valóságga legyen, hogy így hazánk minden nemzetiségei szakadás nélkül, a hon alkotmányos állásának helyreállítására és a közjó előmozdítására mint egy ember egyesüljenek. De miután tudom, hogy mind érsek ő nmlga, mind Schmidt K. ur a magyar nyelvet jól értik és beszélik, szólok hozzájuk saját anyanyelvemen.

A kitűzött tárgyra csak egyetlen kérdés van: akarják-e a hatalmasok és azon urak, kik 12 évek alatt felséges urunk bizalmával visszaélve, a birodalom ügyeit oly szerencsétlenül vezérelték, tovább is annak kormányzását eddigi absolutisticus elveikhez képest folytatni; vagy felséges urunk áltlává az általuk okozottakat, őket és rendszereket teljesen desavonálván, elhatározza minket teljesen alkotmányunk szerint igazgatni, és a törvényes állapotra visszahelyeztetni. Ha az első eset van, én a képviselők választásáról egy absolutisticus rendszervek tervet nem adhatok. Összeavarták a közigazságot, egy alig megoldható tömlekre bonyolították az igazságszolgáltatást, a fináncziát a bukás törvényének széléhez sodorták, a sanctio pragmaticán alapuló birodalmat soha nem valószínűbbé teoriákra fektették, elvesztették a birodalom gyöngyét Lombardiát, eljátszották azon nagyhatalmi befolyást, melylyel a birodalom Európa közügyeire bírt, kiirtották sokaknál azon pietást, mely a bi-

rodalom minden népeit hajdani időkben oly szilárd és mindenkinek szívében gyökerező kapesokkal fűzte dynastiákhöz. En egy ily rendszernek az erdélyi képviselők választásáról véleményt nem mondhatok. De ha felséges urunk teljesen elhatározta alkotmányunkat helyreállítani, akkor igen könnyű a kérdés megoldása: tiszták 1848-diki törvényeink mind arra nézve, hogy Erdély M.-országgal egyesülve van, mind arra nézve, miként kelljen az erdélyi követekeket a közös hongylásra választani, e törvényeket plüssökön Haynald Lajos ő nmlga eléterjesztette, és nekem indítványával összehangzólag korlátnoksági elnök ő nmlga által csak egyetlen véleményem s hódolatleljes kéresem lehet az alkotmány alapján ő felségéhez, hogy t. i. méltóztassék, mint törvényes végrehajtó hatalom, a sanctio pragmaticán fogva, mely valamint trónját biztosítja, ugy hazánkban törvények szerinti igazgattatását rendeli, a törvényeket teljesítteti.

Azt mondá Schmidt barátom, hogy a megszakadt fonalt ott kell fogni, a hol megszakadt, s egy provisorius választási módot javalt octroyáltatni. De hazánk alkotmányos állása nem egy provisoriumon szakadt meg. Ha egy törvényes király országgyűlést hív össze, azon országgyűlés törvényt javalt, a király ezt szentesíti, keletkezik a törvény a on kellekkel, melyeket az alkotmány felállított a végre, hogy egy törvény törvénynek tekintessék; legitim az, és kötelezi a hazának minden polgárát, s a királynak, mint végrehajtó hatalomnak a szerint kell igazgatni. Így keletkeztek az 1847/8-diki törvényei M.-országnak, így egyesült 1848-ki törvényével fogva Erdély Magyarországgal. A forradalom kezdődik azon ponton, mikor az erő támad fel a törvényes állás ellen. Fegyveres erő támadta meg előbb 1848-ban szeptemberben az egyesült Magyarország alkotmányos állását, és az 1848-ki törvényeken alapuló legitim igazgattatást, a képviselőház pedig, törvényes végrehajtó hatalom nélkül hagyatva, kényszerítetett a végrehajtó hatalmat alkotmány ellenére magához ragadni 1848-ki év szeptember vége tehát azon időpont, melyen az alkotmányosságának a legitimitásnak fonala megszakad; az előtt legitim minden, és azon törvények, melyek keletkeztek, csakis alkotmányos uton, az az országgyűlés beleegyezése és királyi jóváhagyás útján változtathatók. Mindaddig, míg ily módon revidáltatván, helyettük egy más törvény nem hozatik, köteleznék mindenkit. Ha Schmidt Konrád ur választási tervét oly idővönsök hiszi, arra elvárom terjesztése elé azt, ha az 1848-ki törvények szerinti választóknak bizalmával valamelyik törvényhatóságban képviselőnek meg fog választatni, a törvényes összehívandó közös hongylésen, és ha én is szerencsés leszek ott, mint 1848-ban szintugy tisztelt barátommal együtt valánk, a képviselők sorában megjelenhetni, meg fogom kísértetni azon helyen ellenvéleményemet az általa most felolvasott paragraphusokra kifejezni, megkísérteném meggyőzni a törvényhozótestet, hogy az általa előadott terv még ezirabb a Stiria számára kiadott octroyalt constitutióval is, mert ez ott legalább nemzetiségi szakadásokat nem tett, ellenben tisztelt barátom nálunk a különböző cathorikából összehíltallan fellállítandó országgyűlést még nemzetiségi káosztok alapján is szétszakadottabbá tenné. Addig azon tervhez e teremben, hol nem mint törvényhozó, nem mint képviselő, hanem mint hazámnak egyes polgára, senki által meg nem bízva, állók, kinek köteleességem magamat teljesen a legitimitáshoz, következéské az alkotmányhoz és fennálló törvényekhez tartani, ezen javaslatomhoz nem szólhatok, hanem véleményemet arra kell adnom, hogy teljesítsenek a fennálló törvények.

Nem kísérem én érsek ő n. méltóságát a régi historia homályain fel hazánk őstörténeti eseményeibez. Nem vizsgálom, hogy az Agathyszokat, vagy a régi geographok által az Isteren túl lakott népekre általános név gyánant illesztett Sauromatákat a dákok, a tölök merőben idegen faj és nyelvű hódoltató rómaiak, az osztró-gothok, hunnok, gepidák, vagy viszigothok, longobárdok, avarok, s ezek meg-hódító Nagy Károly frankjai hogyan váltották fel azon földön uralkodásban is, melyet most Erdélynek nevezünk, míg végre Nagy Károly után a károlingek gyengesége miatt az ő szétmálló birodalmának azon részén, hol most Erdély és közelebbi környezete fekszik, előtűnik a népek maradványaihól a vlák nép, nyelvben szintugy, mint a többi, jelenleg a latin átídomított nyelveket beszélő nem római eredetű európai népek, latin eredetű szógyűkökkel; mely népek egyik fejedelmét a magyarok Erdélyben találták, a mely akkori államnál századokkal régebben t. i. a hunnok bejövetele óta bírt már a székely nemzet havasos honát. Nem kívánok beleéresszkedni azon történeti tévedés kimutatásába, hogy t. i. XI. Gergely vagy pápám ő szentségének más eldője 1235-ben 4 dik Béla számára Axán János bolgár király vagy császár erdélyi birodalmát s erd. alattvalóinak földét, ugy I. Lajosnak is hasouló erdélyi, de más uralkodónak hódoló szabad vlákok vagy románok földét vallási különbség ürügyén oda nem ajándékozhatta, azokat polgári jogaiktól meg nem foszthatta, miután szent Istvántól fogva soha Erdély a magyar koronán kívül más uralkodónak nem hódolt, soha itt másnak alattvalója nem volt. Hanem a tárgyra vonatkozólag csak azt kívánom megjegyezni, hogy valamin a keresztény vallást, melyet még akkor keletnek elválása szét nem szakasztott volt, egy a feudalismus is a magyar nemzet bejövetelekor az akkor vlákoknak nevezett román testvéreknél itt találta. A feudalismus Nagy Károly koránál előbb vetette meg alapjait, formulázta ezen institutiót ő, és

ropant birodalmának alapszervezetét állítván fel, minden-hova, a mit fegyvereivel meghódított, bevitte. Így állott ez az akkori román kis fejedelemségekben is, melyek a frank birodalom összeomlásából fejlődtek ki. Legyőzték elődeink az erdélyi vlák fejedelmét, de népét nem irtották ki, nem a magyar nemzet egy népfajt is azon nagy honban, melyen Magyarországot szervezte. Nem volt akkor a föld ugy bé népesebb, mint jelenleg, nem minden birtoknak tulajdonosa és mivelője, megtelepedtek elődeink a kivított honba, s együtt laktak annak az azelőtti lakóival, és miután ők ide az ázsiai tribusok szerenti institúciókkal, mint egyiránt szabad emberekből álló nép vezéreik által igazgatva jöttek be, majd másfél század után legelőbb szent István teszi le első alapjait a feudális institúciónak közünkbe; melyek az itt tanált népeknél már pár század óta divatoztak. A kik az itt tanált népek közt feudális urak voltak, megmaradnak azoknak, és egy sorba vegyülnek a magyar nemességgel. A köz-nép szintőlannak megmarad, mint a milyenné azután lesz az eredetileg mind szabad magyarnak azon része, mely a feudális institúciók behozatala után magyar köznéppé fejlődött ki. A magyar nemzet soha nem tette magát kizárólag a honnak feudális uraivá, s a többi nemzetiségeket rabszolgáivá; hanem a nemesi rendben és annak jogaiban minden időkben keresztült a magyar nemzetiségből nemességek egyiránt részesedtek a más nemzetiségi nemességek. Így volt ez a városi polgárságra nézve is. Ily egyenlő alárendelt állásban volt a köznéppel minden nemzetiségből.

Igy jött le ez a legújabb időkig, és minden időkön keresztül találunk s Erdélyben számos nemességet a román nemzetiségből, mely a magyar nemzetiségből nemességgel teljesen egyenlő jogokban részesített. 1809-ben az insurrekciót a nemesség 16,082 számmal állott elő; ezen összegben Belső-Szolnok megye 2216, Közép-Szolnok 2000, a kis Kővár 1785, Hunyad 1224 és így csupán ezen négy törvényhatóság, melynek nemessége között számos román születési volt, összesen 7216 számmal állított stb. A román nemesség közgyűléseinek voltunk magyar nemességekkel együtt választotta tisztviselőit, választotta ő szintű mint néhány román ajku városok lakói országgyűlési követeinket. Következőleg részt vett a törvényhozásban, részt az 1848-diki törvények hozatalában is azon feltételek közt, melyeket az alkotmány reájok szintű mint a magyar ajkuakra kiszabott, míg végre az 1848-diki törvények a polgári jogokat a román szintű, mint a magyar köznépre egyiránt kiterjesztették. Nem lehet tehát azt mondani, hogy az 1848-ki törvények a románok nélkül hozták.

Azon törvények, melyek e haza szerkezete szerint legitim uton hozták, kötelezik ennek minden tagjait, míg ismét a legitim uton, az e végre feljogosított törvényhozó hatalom által meg nem változtatnak; — és azon elv, mely szerint azok, kik valamely törvényhozó gyűlésen képviselve nem voltak, a törvény érvényességét nem ismerik el, a dissolutio elve, melyet egész Europa közjoga tagad. Tudjuk, hogy az alkotmányos Angolhonban legelőbb a parlament-reformmal nyertek legvirágzóbb városok választó-jogot, a romkastélyok ezen jogának átruházásával: jutott-e valaha eszébe egy angolnak, hogy azon törvények, melyek a parlament-reform előtt keletkeztek, ezeket nem kötelezik? — A teljes dissolutio elve ez; mert ha egy törvény nem kötelezheti azokat, kik képviselőt nem választatván, a törvényhozásba bele nem egyeztek, annál kevésbé kötelezheti azon törvényhozási minoritást, és választóit, le az utolsó egyénig, kik képviselőt által a törvény hozatalába nem csak bele nem egyeztek, hanem annak nyilvánosan ellentmondotak; dissolutio elve ez, melynek consequentiáit rémítők. A sanctio pragmatica, melyen felséges urunk trónja alapszik, nem suffragium universale fogadta el, hanem hozta alaptörvényképen oly országgyűlés, minő az 1848-ki vala, oly representatióval, minőt az 1848 előtti törvények határoztak. Nem fejtetem ezt tovább. Meltőztassanak tekinteni azon elvekre, melyek némely külországokban érvényre kezdetek jutni; és hiszem, hogy ezen indokolt azok is, kik az 1848-diki törvények ellenére felhozták, vissza fognak vonulni.

Az 1848-ki törvények a polgári jogokat, melyek az előtt a nemességeknek, városoknak és szászföld lakóinak voltak kiváltságai, a népre nemzetiség és vallás különbsége nélkül kiterjesztették, és ha valamelyik nemzetiség ezen törvényeken felül még magának garantált okaját, a közös hon országgyűlése és az által hozott törvények ő Felsége általi megerősítése azon egyedüli legitim ut, melyen az megtörtenhetik, és a melynél minden alapos kívánságai az erdélyi különböző nemzetiségeknek, mint Magyarhon más nemzetiségeivel teljesen egyérdekűek, esalhatlanul méltányoltatni fognak. E teremben nem vagyunk törvényhozók, hanem egyes személyek, felszólítva ő Felsége bizodalmanál fogva egyéni véleményeiket kimondani. Mondja bárki, hogy támaszkodik egy millió háromszáz ezer románnak, vagy a kevés, de industrius, és hatalmas befolyású kétszáz ezer száznak közvéleményére, — nyilatkozott legyen bár e vélemény a szebeni, vagy balázsfalvi, vagy ha úgy tetszik, az agyafalvi gyűlésekben: minden gyűlésnek nem többet fejeznek ki, mint csakis annyi magán személy egyes véleményét, a meny-nyi azokon megjelent és nyilatkozott; — de irányt nem adhatnak, legitim súlylyal nem bírnak. Nyilatkozhatik hazánk legitim közakarata a felséges uralkodó által a törvények értelmében összehívandó országgyűlésen, az egyes megyék vagy más municipiumok véleménye törvényesen megtartandó közgyűléseiken, de másutt nem.

E szegény sokat szenvedett nép nem azt várja tőlünk, hogy nemzetiségi alapon, feltékeny tuskál által hátráltassuk az eddigi rendszerből kibontakozást, és azon ötezer hétésszáz Bogennek, mely most Erdélyben van, és melyből alig jutha hétésszáz tizenhat a román testvéreknek, módot szolgáltatassunk még tovább is magok teljességükben érvényben maradni; hanem várja roppant terheinek könnyebbülését. A szegény román asszony megfagyott volt Küküllőmezőkben az uton utolsó párnáján, melyet az adóért árverezni vittek volt a járáshivatalhoz. Nem a személyben, hanem azon rendszerben volt a hiba, mely reá oly adót vetett, minék megfizetésére képes nem vala, és utolsó vagyonát, egyetlen párnáját foglalták el néhány garas adóhátralékért. Párnáját után ment a

szegény román asszony, a jószívt járásfűnök saját zsebéből kifizette az adópénzt, párnáját visszaadta, melyet ő hátán vitt haza; de az uton, a nagy hidegben elszibadt, reádult és más nap megfagyva, halva kálitott. 1848-ban Erdély összes direct és indirect adója 2,330,713 forintot tett, melyből a direct adót, 1,460,922 forintban az egyházi nemesség, szabad székelység, városok lakói és a köznépp fizette; az indirect adókat, u. m. sójvédelmet sat. a többi nemesség is együtt hordozta. Tekintünk az azután reánk rótt adót, mely Erdélyben, minden direct és indirect adót összevéve, már 1856-ban 12,962,971 forintot tett; azóta pedig a castralis mérés, az újabb években behozott bor- és hűs-fogyasztási adó, hadi adó, helységi jegyzőségek fizetéseinek sat. ezime alatt esalhatatlanul 16 millióra emelkedett. Ezen összegből már 1857-ben csupán a dohány-monopolium által fizetett Erdély 1,610,468 forintot, és így ezen egyetlen cím alatt többet, mint 1848-ban Erdély összes direct adója tett.

E roppant adó terheli Erdély összes népét, terheli a szegény román testvéreket szintű, mint minket magyarokat, és román testvéreink ezen nyomasztó sorsa egyiránt fontos előttem, egyiránt érzem fájdalmaikat, szintű, mint a magyar nemzetiséghez tartozókat. — De tekintünk a birodalom roppant statusadosságára, mely, az ötszáz millióra menő urbéri papírokat is oda véve, a három ezer millióhoz közelít. A bukás örvényéhez közelget a financia. Vagy talán az által véljük az abboli szabadulást, hogy siettetjük az örvénybe rohant; és a bukásnak kijelentését véljük az időnek? Vagy azzal kecsesgetjük magunkat, hogy Europa különböző külállamaihoz tartozó pénzűtszerek kezeiben levő ezen statusadossági papírok kamatozásaitól és fizetésétől Erdély teljesen menten maradhat? Egy financia-bukással oda van az ausztriai birodalom nagyhatalmi állása, melyhez minket a sanctio pragmatica, annak alkotmányunk szerinti állásunkat biztosító feltételei mellett kötött. Ne kecsesgetssük magunkat hiu reményekkel: nekünk ezen roppant statusadosság egy részével meg kellend küzdenünk. És most kérdem azoktól, kik Erdélynek Magyarhontól különállását pártolják, lesz-e a kis Erdély külön országgyűlésének, mely különben is magát a nemzetiségi pártusok által fogja felemészteni, és ép ezért minden alkotmányos állásunk ellen irányzott törekvéseknek nyílt mezőt tárt, elég sulya, Erdélyt az absolutismus ellenében alkotmányos jogainak teljes élvezésében fenntartani? lesz-e módja, a financiaja és adója feletti rendelkezést ősi törvényeink szerint visszanyerni? lesz-e hitele, a külföld előtt egy kedvező feltételre s olesó kamatozás mellett kölcsönt tenni, melynek alapján financiaiális operatciók által a reáesó statusadossági résznek mostani nagy kamatait szállítja, alább szállítja ez által az adót; — e szegény népnek, a testvér-románoknak szintű, mint a magyar-székel- és száznak roppant terheit könnyítse?

Nehéz viszonyok környezik a birodalmat mind belől, mind a külföld részéről; ismeretesek ezek, nem részletezem az ellentérvéseket, melyekkel körül van véve. A megmentés eszköze most szintű, mint 1741-ben vala, Magyarhonnak közlelbi országgyűlése. Ezen országgyűlésnek benn az eltiport alkotmányt helyreállítani, Felséges urunknak trónját a megkoronázással megszilárdítani, az ellenbe irányzott minden ellenármányokat megsemmisíteni, a megzavart közigazgatást és igazságszolgáltatást rendbe hozni, a végbukástól a financiait megmenteni kell. De hogyan fog minden elhivatásoknak megfelelni, hogyan a koronázási oklevelet létrehozni, ha Erdély, mely legitim értelemben Magyarország egy, tőle különvált, és egy külön országgyűlésre fog összejönni? Ezen erdélyi külön országgyűlés nem törvényhozó test, hanem conventiculum lesz; szintű a magyarországi országgyűlés is, ha azt Erdély ki nem egészíti. conventiculum, és joga nincs azon fontos feladatokat, melyeket tőle Europa vár, megoldani. Ne szolgáltatassunk magunk véleményeinkkel erre indokot és alkalmatosságot, hanem segítsük elé tiszta törvényeink alapján a nagy építmeny létrejövését. En tehát püspököm Haynald ő nagy méltósága indítványához járulok, és azon véleményem adom, hogy kéressék meg ő Felsége, miké a magyarhoni országgyűlésre Erdélyt is, mint annak kiegészítő részét, az 1848-ki erdélyi választási törvény alapján választandó képviselői általi megjelénést végett meghívni méltóztassék.

Véér Farkas. Előre becsátja, hogy a mit mond, egyéni nézetnek kívánja tekintetni. Nem akar hisztóriát csinálni, nem keres a múlt századokból érveket, nem vizsgálja, miben különbözik a meghódított vagy önkényt hajlott nemzetek sorsa; hanem azt igen is tudja, hogy nyers erő volt azon kor sajátja, s nem civilisatio és testvériség — felszólalása oka nem egyéb, mint hogy közeledik az idő, melyben mindennek nyilatkoznia kell. Nyilatkozatában csupán pár pontra terjeszkedik: két ellenkező nyilatkozatot hallott, egyik Sulczé, más Schmidté: különböző irányuak, eltérők részletekben, de fővonásukban megegyeznek abban, hogy ignorálják a jelet, mely csak a véletlennek szolgál. Indokaikat tisztelt, s nyilatkozataikon meg sem ítűközik; mert igen természetesnek tartja, hogy bizonyos kiváltságos jogok alól menekülni igyekeznek, s hogy az idővel haladni törekszenek; de ne feledjék, hogy az ilyeszeri emancipatiók másutt is 48-tól datálódnak. Azonban még sem hallgatja el, hogy Schmidt urnak ki ne nyilatkozatossá bántulát, ki egy oly nemzet fia, s oly nemzet érdekeiből folyólag tette indítványát, mely százados alkotmányára hui, és méltán, mert a szász nemzet alkotmányára Europa bármely alkotmányával versenyez; s megűtközése oka csak az, hogy oly férfiak, kik az alkotmányos mivelődés mértékét megűtik, pillanatnyi okokért az alkotmányos mivelődést megtagadják. Lehet, hogy nem értette Schmidt urat, még pedig nem azért mivel nemetűl beszélt, mert a német nyelvet szóló is meglehetősen használja, hanem nem értette azért, mert volt abban valami meg nem érthető. Elismerem, hogy constitutionalis szempontból a 48-diki törvények ellen nincs semmi kifogása, mert bírnak azok a törvényhozás minden attributumaival: mégis a végén, minthogy annak continuítása megszakadt: a 48-diki törvényeket nem pártolja. Így előadva Schmidt ur véleménye érthető; de van abban mégis valami érthetetlen alkotmányos tekintetben. A 48-beli törvényeket az események kétségkivűl megszakasztották, de ha ezen megsza-

kadást alkotmányos szempontból vizsgálják, belátják, hogy a népek jogai nem évtűlhetnek el, bárha pillanatnyira fel is függesztettek: a jelen időket ostromállapotnak tekintetjük, oly időknek, melyekben az angolok is felfüggesztik magna chartájukat. Sőt ő felsége is elismerte a magyar alkotmány létezését, s okt. 20-án hivatkozott reá; kimondta, hogy nem volt szándéka a magyar alkotmányt megsemmisíteni. Ohajította volna, hogy az alkotmány hamarabb életbe léptessék, s mind a mellett, hogy nem történt, mitűn ide van hiva, azt hiszi, nem az a kérdés, hogy arra szorítok-zék a mit élbe adnak, hanem az, hogy ő felsége élbe oly tanácsot adjanak, mely minket jogainkba visszahelyeztet, s ő felségét azon céljához vezeti, hogy az országgyűlést összehívassa. — A mit Schmidt ur előadott, azok alkotmányunkban oly új dolgok, hogy arra véleményűt rögtűnzni nehéz: hirtelen csak azon gondolatja van: hogy a mit S. érsek előadott, abban a francia convent választó rendszerét, a Schmidtében a Goluchovszky styriai alkotmánysszervezetét látja visszatűkrűződni. A Sulczében sem sok testvériségg van, mert csak saját nemzetiségét veszi tekintetbe, a körül chinal falakat huz, mint tiszta braminok körül, míg a többi csak paria. Azonban a Schmidté még ezen is tultesz, mert hogy a választókat egy területből a másba küldi, az a legkevesebb sérelem. Szeretű megkérdeni, mit mondana hozzá Vincke. S mindez miért törtűnik, azért, hogy nemzetiségűk biztosíttassék, mert autonómiajok a 48-ki törvények nem veszélyeztetik. S hogy a magyar azokat mindig tulteletben tartotta, példákát idéz arra, hogy a kormány többször megtámadta alkotmányunkat s a magyarok mindig védtek, mindezekből azt következteti, hogy ezen projectumokkal sem az országának, sem ő felségének jó szolgálatot nem tesznek. Bár a legjobb tervvel álljunk elé, ő felségénél csak alkotmányunk helyreállítást napolunk el, pedig ez Ausztria sorsával szorosan egybefűg; csak későbbre menekűlhetűnk a mostani nyomó rendszertűl, melyet tűrtűnk, de vele ki nem békűlűnk soha. Pedig a menekűlésre pozitív okaink vannak, ezek egyike az, hogy feltartssunk egy új forradalmat. Ne tűtközzenek meg, mert szóló nemcsak azt veszi számba, mi forradalmakban csataterűn törtűnik, hanem egyszersmind a szenvedélyek forradalmát. Eleget szenvedett e szegény haza, igyekezzűnk egy másodikat eltávoltítani. Engedjűk tehát, hogy fejlődjűk ki a nemzetek között a bizodalom. — Ezen szempontból pártolja Haynald püspök indítványát, mint azt gr. Teleki Domokos formulázta.

A károly-fejűvári értekezlet második ülése, febr. 12-dikén. Elűk. Azt hiszű a kérdés eléggé meg van hánýva, fűlkéri a tagokat, minél rövidebben nyilatkozní.

Báró Saguna püspök beszéde: A román nemzet, ugy mint a többi hazai nemzetek, törekűk a szabadságra és felvilágosodásra. Ezen törekűs nem következménye egy szempillantatsnak, hanem kifolyása azon erkűcsi meggyűződűsnek, melyet minden román megtanult a mindennapi társalkodási életűl.

A román nemzet szabadság alatt érti a hazának jól rendezett alkotmányos állását, mely biztosítja neki életűt, bűcsűletűt és vagyonát; a felvilágosodás alatt pedig érti a román nemzet a jogegyenlűsűgre fektett alkotmányos életnek nagy jűtékonyságra élvezesűt a vallásra és nemzetiségűre, és a nyelvűnek mivelűsűre és használtatására nézűve.

A román nemzetnek érintett törekűsű gyűkorezik a természetűben és szűksűgűben egyfűlű, másfűlű pedig, fűlsűdűlűt az benne saját erkűcsi meggyűződűsűből, és a haza több nemzetű viseletűből is, a kik nem ohajtanak mást, mint azt, hogy fűntartassanak azon szabadságon és felvilágosodásban, a melyből már ezeltűl is részesűlűtek. Ennélfogva a román nemzet törekűsűnek a legfűlsűbb csűcsa az, hogy ő is azon szabadságot és felvilágosodást elérű, melynek jűtékonyságot a többi hazai nemzetek eddig elé is már élveztek.

Ezen körűlműnyben látok én egy csűdalatos és isteni dolgot, t. i. látok egy közűs törekűsűt és egy közűs célűt a hazai nemzetek részűrűl, reménységűk horgonyául kűtűlűven magoknak a haza alkotmányát, mint az egyetlen egy biztos eszkűt, mely vezet a megelégedűsűhez.

Azért tehát ne ijűdjűnk meg azon véleménykűlűbűsűgtűl, mely a tisztelt tanácskozási tagok között fenforog. Tudnűnk kell szelleműt ezen kűlűnbűzű véleményűeknek. En azt merem állítani azokrűl, hogy nem haza vagy alkotmány ellenesűk, de nem is ellensűgesűk, hanem egyszerű szűlle-műnyűi a saját meggyűződűsűnek az alkotmányos haza javára. És éppen azért az itt mutatkozű kűlűnbűfe véleményűk nem sűrtűk a hazai nemzetekű törvényűt, nem gyengítűk a célűjoknak elérésűt, és nem veszélyeztetűk a hazának palladiumát — az alkotmányt.

Ne ijűdjűnk vissza, kűrem a kűlűnbűzű nyelvetűl sem, melyek által a tisztelt conferentia tagok nézeteiket előadják. Ezen tűneműny nem a bűbeli torony, hanem a valódi képe a keresztűnyi pűnkűsűi innepűk. Az ő testamentomban volt a nyelvek kűlűnbűsűge bűntűtűsűl, az új testamentomban tiszteltűt az mint a szűleűnek aldása, melyet kívánok, hogy a legnagyobb mértűkűben hűrűljűn ezen tisztelt tanácskoz-műnyra is. A nyelvbűli kűlűnbűsűge ezen tanácskoz-műnyánál csak is vizshangja a hazai nemzetek testvérisűgűnek; fűjűle-leme az alkotmányi hazánknek, mert mint egy ő anyja ugyan azon egy forrű szeretettel minden hazafiát kebelűhez szűrtűja, legtehetűsebb faktora a hazai nemzetek értűtsűgűnek bűbizonyítására; az a faktor, mely biztosítja a bűkűt, a kűz-megelégedűst, és lehetetlenű tesz minden rendetűtsűget. Vűgre a nyelvek kűlűnbűsűge ezen tanácskoz-műnyánál képvisűlűl egész Erdűly hazánkát eredetűsűgűben.

Ezeket elűre bűcsűtván, átűmegyek a napi rendűre, és oda nyilatkozom: miszerűnt a választási jogra nézűve ragaszkodom ő excellentiája érűk S u l t z S á n d o r ur véleményűhez.

Gróf Mikűl m r e. Tisztelt értekezletű gyűlűsű! Antaeusrűl azt tartja a rege, hogy őt ellenűkű, hogy meggyűzűhesse a földűrűl fel kellett emelnű, mert míg lábait a földet érintűk, gyűzűhetetlen volt. Alkotmányos népűk egy ily értű adű földű, ily biztos alap a törvény, melytűl ha eltávoltűk, lábait alűl kűsűlűk a földű, ő egy felemelt Antaeussű válik, s menthetetlenűl el van bukva. Ezt elűre bűcsűtvá, a

Merode hadügyminiszterrel is közelebb igen heves ejlenete volt.

— Touvenel Franciaország összes külföldi képviselőihez köriratot bocsátott, melyben kijelenti, hogy a római kérdés tökéletes megoldásáig az eddigi helyzetben semmi változás sem fog történni.

— A szárd király ki akar békülni a sz. atyával. E tekintetben a következő javaslatot teendi. Olaszországban az egyház feltétlen szabadsággal bírjon, a concordatumok töröltessenek el, a püspököket maga a sz. atya nevezze ki. (?)

— Fuad pasa Syria kormányzója, Izmael pasa (Kmetti) pedig a hegyek kaimakamjává fogna kinevezetelni.

— Turin, febr. 17. Egy királyi rendelmény megszünteti Toscana közigazgatási autonómiáját. A „Nationale” Nápolyból jelenti, hogy Murat-párti összeesküvést fedeztek fel.

— Turinból írják 19-ről: A messzinai várparancsnok kinyilatkoztatta, hogy magát a legvégsőig védi.

— Kövárvidéke kapitánysága állásából ő felsége feloldozván Dorgó Gábort, helyette Somkuti Papp Zsigmondot nevezte ki.

— Flumei megyegyűlés e város ostromállapotba helyezése miatt Buccariba tartatik meg.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL

BÉCSI BÖRZE február 19-kén.

	pénzben	áruban		pénzben	áruban
Állam-adósság.					
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.70	76.90		
5%-os metalliques	100 frt.	66.20	66.40		
Földtehermentesítések.					
5%-os magyarországi	100 frt.	66.75	67.—		
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	64.50	65.—		
5%-os erdélyi	100 frt.	61.75	62.—		
Sorsjegyek.					
Trieszti db.	100 ft pp.	125.—	126.—		
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	97.50	98.—		
Budai városközség db	40 ft a.é.	37.25	37.75		
Esztérházy	40 ft pp.	89.—	90.—		
Salm	40 ft pp.	35.75	36.25		
Pálffy	40 ft pp.	37.25	37.75		
Clary	40 ft pp.	34.75	35.—		
St. Genois	40 ft pp.	36.—	36.50		
Windischgrätz	20 ft pp.	20.50	21.—		
Waldstein	20 ft pp.	24.75	25.25		
Keglevich	10 ft pp.	15.—	15.50		
Részvények.					
Nemzeti bank ex div.)		730.—	732.—		
Hitelintézet 200 frt.		164.10	164.20		
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		577.—	579.—		
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		405.—	407.—		
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		180.—	190.—		
Budapesti lánczíd 500 ft pp.		395.—	400.—		
Éjszaki vasut		1908.30	1908.80		
Auszt. államvaspálya				288.—	289.—
Nyugati vasut				186.50	187.50
Pardubitzai vasut				105.50	106.50
Tiszai vasut				147.—	147.—
Déli vaspálya 60% (ex div.)				189.—	190.—
Károly Lajos vaspálya (ex div.)				168.50	169.—
Graz-Köflachi				109.—	111.—
N.-Szombati 1-ső kibocsátás				20.—	22.—
N.-Szombati 2-ik kibocsátás				60.—	64.—
Váltók (devisek)					
Három hónapra.					
Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3% ₀				125.75	125.95
Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 ₀				125.75	126.—
Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 ₀				—	—
M. Frankfurt 100 d. ném. ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 ₀				126.—	126.25
Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 ₀				110.70	110.75
London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 ₀				147.50	147.75
Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 ₀				58.40	58.50
Pénznemek.					
Korona				20.35	—
Császári arany				6.98	—
Recezs arany				6.97	—
Napoleonsd'or				11.82	—
Orosz imperiale				12.08	—
Ezüst				47.—	—
A nemzeti kölcsön papir szelvényei				40.—	—

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(54)
Sz. 107 1861

Hirdetmény.

A székely advarhelyi cs. k. urbéri törvényszék tudatja 1849 óta távollévő csik sztimrei Gál Ferenc zczel, miszerént az ellene csik csatószege özvegy György Gábornő és György Gábor árva által 1859-beli 112 számú hátra lévő urbéri szolgálatok salb. megfizetéséért indított urbéres keresetben, gondnokaul e perben képviselőjéül Székely Udvarhelyen lakó t. Szolga Miklós ur nevezetett, és az ügy tárgyalása folyó év marczius hava 6-án délelőtti 9 órára tüzetett ki. Gál Ferencz fölhivatik tehát, „vagy a nevezett gondnokot legcélszerűbb védelme iránt utasítani, vagy a nevezett határ időig más felhatalmazottat nevezni, magának tulajdonítván az ennek elmulasztása által következhető jogi hátrányokat.

A cs. k. urbéri törvényszék tanácsából

Székely Udvarhelyen, 1861 január 19-én.

NEM HIVATALOS.

(55)

23/2 1861.

(1—11)

Cs. kir. osztrák legfelsőbb szabadalommal és porosz királyi legfelsőbb jóváhagyással

Dr. BORCHARDT

illatos

orvosi

NÖVÉNY-SZAPPANJA.

melyet a legtekintélyeseb orvosok és magán-személyek hiteles véleményeik szerint mindekorrig egy szappan sem közelít meg úgy előnyére, valamint gyógyerejére nézve: úgy szinte meglepő hatásánál fogva minden, még évhosszat elhanyagolt bőrnél is, valamennyi ilyenmő gyártmányok közt első helyen áll: ez nagymennyiségű növényi, nevezetesen illatos és aetherolajos anyagokon kívül ásványi alkatrészeket tartalmaz, melyek ezen szappannak hatását sajátosságossá és jellemzővé teszik. Egy kísérlet mindenkit meggyőzend, és neki e szappan használatát napi szükségégre teendi.

Dr. BORCHARDT növény-szappanja mindig csupán fehérben zöld írással nyomott, s ugyan e nevű bélyeggel pecsételt eredeti csomagokban 42 kr-ával osztr. értékben árultatik, mire — a sokszoros utánzások miatt — pontosan figyelni kell.

Dr. SUIN de BOUTEMARD

illatos FOG-PASTAJA,

a legalkalmasabb szer a foghús és fogaknak egészségtlen fönttartására, fogakon képződő élődi állapotoktól, gombácskáktól úgy szinte a fog-borkától megszabadítására, a fogaknak fájdalommentes és ártatlan módon való megfélértésére, a máz megtartására, minden rosz szagnak a szájból eltávolítására, úgy szinte a rothadásnak ellenáltni, a kinzó fogfájdalmaknak elejét venni, a foghúst erősíteni és szilárdítani. a fogak kilyukadását meggátolni, s a lélekzést kedvesen földüdtetni. — Ezen elismert célszerűsége által nyer Dr. SUIN DE BOUTEMARD fog-szappanja folyvást növekedő híres elismerést még a leg-távolabbi körökben is, mert ez azok által kik csak egyszer is használták különös előszeretettel mindig örömet fog vétetni.

Dr. SUIN de BOUTEMARD fog-pastája 1 és 1/2 darabokban 70 s 35 kr-ával adatik el, és vörös és arany bronzal díszített borítéka hátulján Dr. Suin de Boutemard családi czimerét és névalírását viseli, mire — ezen czikknek is szemlatomási sokszoros hamisítása miatt — méltóztassék figyelmet fordítani.

Valódi minőségben kaphatók egyedül csak

Kolozsvártt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Deván: Büchler A. Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegben: Mátéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvártt: Rusz János; Köhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Pásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvártt: Misselbacher J. B.; Szamos-Ujvártt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zölher J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsiszentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gozsy A.; Tasnádán: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.

Kész fejérmű-raktár.

Kereskedő TAUFFER KÁROLY „NAGYPIPA” czimű kereskedésében Kolozsvártt

kapható különböző minéműségű férfi ingek és lábravalók, női ingek, hálóréklik sat.; elvállal varrógépen nagyon pontos és jutányos ároni varratást, férfi és női ingelő, hálórékli, kötények, párnahaj, lepedőket sat., úgy minden fejérműk egész elkészítését is.

Csalhatatlan jó szennyfolt kiirtó szer is kapható, melylyel minden zsír- és olajpecsétet, gyapot-, szőr- és gyapju-kelmékből csalhatatlanul jól ki lehet mosni, a nélkül hogy a kelme színére kártékony hatással lenne.

(53)

(2—2)

(51)

(3—3)

Haszonbérbe adandó birtok.

Dézs városától egy rövid órára a Nagy-Bányára vivő országút mellett fekvő Kaczkó helységben mintegy 260 holdnyi, minden szükséges gazdasági épületekkel, a legjobb módon ellátott birtok 4 egymás után következő évekre haszonbérbe kiadó, a kivenni szándékozók sziveskedjenek magokat az ott Kaczkón 95 szám alatt lakó fölbirtokosnál jelentseoi.

Haszonbérbe adandó Legelő.

Körpád határan Kolozsvártt 2 1/2 óra távolságra egy tagba 400 holdból álló legelő bő vizű kuttal és vállakkal jó móddal ellátva egy évre haszonbérbe adandó; ezenkívül van még 30 szekér széna ugyanott eladó, melyet a vásárolni szándékló helyt az udvra jó móddal ellátott új istállóban felhasználhat. Értekezni lehet minden időben a helységben a tulajdonu, megbízottjával.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt

kapható

ORVOSI NAPLÓ

Magyarország gyakorló orvosai használatára

1861.

Szerkeszté Sugár Fabiusz.

MÁSOD ÉVI FOLYAM.

Ára 2 forint o. ért.

KUKLINÉ

PRÉDIKÁCIÓI.

NÉHAI MEGBOLDOGULT

KUKLI JÓNÁS

hátahagyott irataiból

összeszedte

KUKLI JÉRMIAS.

Ára 1 frt 20 kr. osztrák értékben.

SAPHIERA.

történeli regény (Erdély multjából) írta Halmágyi Sándor, három kötet. Összesen 534 lap. Ára mind a három kötetnek 2 ft 60 kr. upjenz.

KAISER FRANZ JOSEPH I.

und

EUROPA.

Aus dem französischen.

Ára 30 kr.

PARLAGI RÓZSÁK

történeli beszélyek, írta Halmágyi Sándor. Két kötet igen díszes kiállítás, összesen 317 lap. Ára 2 frt. E beszélyek tárgya egytől egyik Erdély történeléből van merítve.

MAGYAR-

vagy

CZIGÁNY-ZENE?

Elmefuttatás

Liszt Ferencz

„Czigányokról” írt könyve felett

ÍRÁ

BRASSAI SAMUEL.

Ára füzve 72 kr o. ért.

Józsika Miklós, A magyarok és történelme. 3 kötet ára 6 ujfrt.

Magyar hölgyek életrajza, írta Kulini Nagy Benő és Sárvári Elek, ára 3 frt.

Szabó Károly, Rogerius mester, Váradi kauonok siralmas éneke, Magyarországnak IV. Béla király idejében

a tatárok által történt romlásáról, ára 1 ft

Szalay László, A magyar történelemhez. I. kötet: Erdély és a Porta. Ára 3 frt.